

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletje 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako začene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 21. listopada 1873.

List 47.

Sv. Uršula.

Igra v enem djanji.

(Konec.)

Peti prizor.

Sv. Uršula vsa navdušena za Jezusa stopi izmed množice:

Radost presladka mi serce navdaja,
Za Jezusa terpeti je lahkó;
Na nas iz svetega On gleda raja,
Navdaja sam s prečudno me močjó!
Serce v ljubezni se njegovi taja,
V ljubezni umreti Zanj — je presladko!
Le za-Té, Jezus! serce moje bije,
Za-Té le naj se moja kri prelije!

Nakviško serca, mile tovaršice!
Kjer biva Jezus, vse sladkosti vir,
Kjer nevenljive cvetejo cvetlice;
Tje gor, tje gor, nas vsih naj bo ozir!
Tam gori čaka na zvesté ovčice
Dobrotljivi, premiljeni Pastir,
Ki kri prelil je c'lo do zadnje trage,
Da bi otél ovčice sebi drage.

Starček škof.

Res, On! sej smo prejeli Ga v skrivnosti
Presveti že, o blaženi spomin!
Neskončne vživa duša presladkosti,
Ko z Njim v ljubezni čisti se zedin';
Za svetne se ne zmeni več britkosti,
V ljubezni Zanj ne čuti bolečin. —

(Obernjen proti nebu.)

Presladki Jezus! Ti si naše želje,
Ti mir, Ti up — nezmerjeno veselje!

Uršula.

Oh, serčno, serčno Jezusa hvalimo!
Ker dá terpeti nam mučenstva smert,
Oj kmalo, kmalo k Njemu pohitimo,
Nebeški dom se vidi že odpert. —
Se za pomoč k Mariji obrnimo,
Bo zmaga naša, zmaj dereči stert,
In s palmami in limbarji devištva
Dospémo v raj k Kraljici mučeništva. —

Škof.

Gospod! spoznamo, tol'kega plačila
Nevredni smo; žalili smo Te vsi;
Pa sveta kri nas Tvoja je omila,
Rešenja križ nam upanje budí, —

Druga deva.

Marija! prosi za nas, Mati mila!
Na njene prošnje Jezus se ozri,
In sprejmi, Ženin, nas za svoje zveste,
Veselo za-Te v smert gremò neveste. —

O sladka ura, ko bomo dospeli
Do Tebe, o Kraljica vsih devic!
Duhovi bodo nam nasproti vrelí,
Mučencev blagih, svetih mučenic.

Uršula.

Hitimo toraj v zadnji boj veseli!
Ne bojmo mēčev se, ne ostrih pšic,
Da prej se gori z dragimi združimo,
V nebeškem vertu z njimi veselimo.

(Škofovi.)

Častiti oče, prosim, blagoslovi
Še celo družbo, kliči iz nebes
Moči, serčnosti, potlej smo gootovi,
Da nas ne zinaga vsa peklena zmés;
Mil'vanja vredni slugi tu njegovi
Vmorili truplo kmal' nam bodo res —
A duše pa se bodo preselile
K Zveličarju v planjave rajskomile.

(Vsi pokleknejo; pobožni starček škof moli nad njimi, potem jih blagoslovi.)

Bog, večni Oče, ki si vse vstvaril,
Ponižno prosim, blagoslovi nas!
Bog Sin! ki grešnim si prostost podaril
Po svetem križu, — sliši prošnje glas!
Bog sveti Duh! ki si oblagodaril
Aposteljne — napolni zadnji čas
S serčnostjo vse, ki za Te se darimo,
Da sveto Trojstvo tam Te v vek slavimo!

Vsi:

Zgodi naj se!

Uršula:

O Jezus serčno mili!
Ljubezni Tvoje ločil kdo nas bo?
Nikakoršni se ne udamo sili,
Ti naša moč si, v te zaupamo!
Oj pridi skoraj, k svojim nas števili,
Prepelji skor z doline solz v nebó. —

(Se zamisli v nebo gledaje.)

Njegovega čas blizo je prihoda,
Slavimo ga premilega Gospoda!

Vsi zapoje:

Dobremu Pastirju.*

Jezus preljubi, naš dobri pastir,
Mana nebeška, zveličanja vir!
Srečne, presrečne so tvoje ovčice,
Duše kristjanov, ki za te goré!

Is s golj ljubesni, oj čudi se svet!
Bil za ovčice na križ si rampét,
Britko terpljenje, clo smert si prestal,
Da satopljenim življenje si dal.

Al za ovčice v ljubesni goreč,
Storil dobrotni Pastir si še več:
Samega Sebe uživati jim daš, —
Duša! al viši ljubezen poznaš? —

Ti si življenja resnična jim pot,
Paše strupene jih varješ in smot;
V sveti skrivnosti le zanje živiš —
Duša! kje bolj'ga pastirja dobiš?

Toraj ga ljubi, o duša, tud' ti!
Ljubi preserčno, iz cele moči,
Ljubi ga večno, v ljubezni raduj,
V sveti ljubesni se Njemu daruj!

Ti pa, o Jezus, najboljši Pastir!
Pelji že skoraj v nebeški nas mir,
Naj dokončamo že zemeljski tek, —
Združi nas k Sebi ovčice na vék!

(Sveta tihota.)

Šesti prizor.

(Z divjim hruščem nastopijo: Atila, vojaki, rabeljni z mučilnim orožjem.)

Atila.

Vé sužnje duše! namest' hvalo dati,
Da še živite, vpirate se mi!
Že tisuče sem dal jaz pokončati;
Tud' vam je čas le kratek milosti...
Se hočete tirjatvam mojim vdati,
Živiti še vesele srečne dni?
Zvolite zdaj — prihodnost si cvetečo,
Al smert pod mečem grozno in bolečo!

Vsi mučenci.

Mi gremo v smert!

Uršula.

Res, o trinog kraljevi!

Umreti nam za Jezusa je slast;
Serčnost daje On sam tu šibki devi,
Jo varuje, deviško brani čast:
Ustavil bo se tvoji prizadevi,
V ocramoto djal ostudno tvojo strast!

Druga deva.

Ne čakaj, trinog, serca kopernijo,
Da prej se z ljubim Jezusom združijo!

Starček škof.

Le vsmerti nas! ni groza nas umreti;
Prepričani kristjani smo terdno:
Življenje večno v raju nam zasveti;
Morivcev vas za nami v raj ne bó.

* Poje se po napevu pesmi „Jezus preljubi, preserčna radost“, kateri je napev postavil rajni Rihar.

Tam biva Bog pravični, Bog presveti,
Ki vse trinoge sodil bo ojastró,
Ki grešnike merječe brez pokore
Zavréči v ogenj večni tam zamore.

Uršula (glasno).

Zakaj, trinogi, ste takó boječi?
Zakaj molčite, o kronani tiran? —
Poglej nas dobro; — trombe glas doneči
Ko vse zbudi, — spoznaš nas sodnji dan,
Ko te terpinčil ogenj bo žareči
Zarad storjenih Cerkvi budih ran! —
Gorjé! takrat te bode vse tožilo
Človeštvo, ki zatiraš zdaj ga s silo!

Atila

Zadosti je! — zasučite zdaj meče,
Pogine naj keršanski ves zarod!

(Trinogi se ne morejo pripraviti.)

Uršula.

Zahvalim te, Zveličar! pregoreče —
Odpusti jim, so v zmoti, o Gospod! —
Že truma angeljev naproti teče:
O večni Bog, za zmago hvaljen bod'!

Atila (serdito).

Odbite z mečem, pravim, koj njim glave!

Vsi mučenci.

O sladka smert — za Kralja večne slave!

(Pokleknejo vratove nagnivši, rabeljni zavihtijo meče. Zagrinjalo naglo pade.)

Radoslav.

Za predadventni in adventni čas.

S poslednjo nedeljo po Binkošti se dokončá cerkveno leto. To je rezen, premišljevanja vreden čas. Zato sv. Cerkve vernikom bere evangelij, ki govori od razdjanja Jeruzalema in od konca sveta. Štiri in dvajseto poglavje evang. sv. Mateja, s katerega petnajsto versto se prične evangelij poslednje nedelje po Binkošti, ima precej v začetku polno napovedovanj, ki se podajo tudi na današnje čase.

Celi dan je Jezus učil v tempeljnu, proti večeru pa se je podal čez potok Cedron in čez Oljsko goro v Betanijo, da je pri Lazarju prenočeval. Milo-ginljivo je bilo z Oljake gore gledati nazaj na zali tempelj, ki ga je obsevalo večerno solnce. Učenci se niso mogli zderžati, da bi nebeškemu Učeniku ne pokazali nanj. On pa jim je rekel: „Resnično, vam povém, tukaj ne bo pušen kamen na kamnu, kateri bi ne bil razvaljen.“ (V. 2.)

Gredé višej v goró so bili učenci vsi zamišljeni v strašno prerokovanje. Na mestu, od koder se naj lepše na mesto vidi, so se vsedli. Izročilo pravi, da to je bilo nekako blizu srede gore, kjer je bila pozneje cerkev, ktere podertnice še zdaj stojé. Tamkaj so naj zaupljivši učenci: ss. Peter, Jakop, Janez, Andrej (Mark. 13. 3) natihome k Jezusu stopili in so ga vprašali: „Povej nam, kdaj bo to, in kakošno bo znamenje tvojega prihoda in končanja sveta?“ (V. 3.) Mislili so namreč, da bo ob enem razdjanje Jeruzalema s tempeljnem in pa konec sveta ter prihod Zveličarja k poslednji sodbi. Gospod jim je na to napovedal mnogotere znamenja, ki se bojo godile in naj bodo vernim v poduk in svarjenje. Rekel je:

„Glejte, da vas kdo ne zapelje! Veliko namreč jih bo prišlo v mojem imenu, ki porekó: Jest sem Kristus, in jih bodo veliko zapeljali.“ (Bili so naslednji taki zapeljivci na pr. Simon Vražnik, Kokba, Sabataj Cebi, ki se je bil poslednji poturčil id.)

Slišali pa bote vojske in govorjenje od vojak... Vzdignil se bo narod nad narod, kraljestvo nad kraljestvo; in kuga, lakota in potresi bojo po mnogih krajih. Vse to pa je le začetek nadlog. Potlej vas bodo izdajali v britkost, in vas bodo morili; in bote sovra eni od vsih narodov zavoljo mojega imena. In takrat se jih bo veliko pohujšalo, in se bodo med seboj izdajali, in med seboj sovražili. In veliko krivih prerokov bo vstalo, in jih bodo veliko zapeljali. In ker bo hudobija obilno rastla, bo ljubezen pri mnogih omerznila. Kdor bo pa stanovitven do konca, bo zveličan.“ (Gl. vv. 4–12) Te prerokovanja, kakor tudi naslednje, veljajo nekaj od jeruzalemskega razdjanja, nekaj pa od tega, kar se je imelo goditi na zemlji nadalje in pred poslednjo sodbo.

V 14. versti nadalje je napovedal Kristus: „In ta evangelij kraljestva bo oznanovan po vsem svetu v pričevanje vsem narodom, in tedaj po prišel konec“. Kadar tedaj bode sv. evangelij oznanovan vsem narodom po vsem svetu, in bodo sprejeli v njem spričevanje Božje ljubezni in modrosti; potlej pride konec sveta in vesoljna, očitna sodba vsih ljudi ob enem in skupaj.

S 15. versto nadalje se prične sv. evangelij poslednje nedelje po Binkošti. Zveličar govori od gnjusobe razdjanja na svetem mestu, in da naj tisti, ki so v Judeji, beže na goré, sploh, naj jih nobena reč ne zadržuje pred urnim begom, ker ta gnjusoba kaže, da je blizu razdjanje mesta Jeruzalema z vsimi strahotnimi stiskami.

Od tega razdjanja je prerokoval prerok Daniel (9, 27), kakor poterjuje Kristus sam. Pravi pa Daniel: „V tempeljnu bo gnjusoba razdjanja“. In Kristus sam: „Kadar bote vidili gnjusobo razdjanja, prerokovano od Daniela preroka“ itd. Te gnjusobe razdjanja v mestu in v tempeljnu so mnogotere. Gnjusobe take so: Oskrunovanje tempeljna in jeruzalemskega mesta po hudobnih judih in nevernikih, ker skrunili so te svete kraje judje z ostudnimi pregrehami, krivicami, tatvinami itd., poganski Rimljani pa, ker so razstavljali svoje malike v te kraje. Gnjusobe so vse tiste strahote, ki so se godile od judov in nejevernikov ob tistem času, ko je bilo mesto oblegano in pokončavano, in verniki so bili po prerokovanji opominjani, da naj urno urno beže iz mesta, kadar bodo vidili, da se te reči pričenjajo. —

Zadeva pa to prerokovanje najprej in po besedi stiske o razdevanji Jeruzalema po Rimljanih; v daljnem pomenu pa tudi tiste gnjusobe in stiske, ki se bojo godile pred in ob Antikristovem času ter pred končanjem sveta. Tudi Daniel govori od tistih gnjusob in grozovitost, ki naj takratni kristjani pred njimi beže (Dan. 12, 11 in razlag v „Sv. Pismu“ st. zav. IV. str. 585).

Oziroma na sedanji čas je očitno, kako se spolnujejo te prerokovanja o gnjusobi v svetem mestu in po svetiših. Take razdjanja so n. pr.: 1. Gnjusoba v novem svetem mestu Rimu, njegovo ugrabljenje po laških prekucubih, ropanje svetiš, samostanov in sploh cerkvenih lastin. 2. Zasramovanje Gospodovega namestnika na zemlji, njegovih škofov in mašnikov po liberalcih in mavtarjih. 3. Gerdo psovanje in nevredno govorjenje o naj svetejših rečeh in naj bolj spoštljivih stanovih po časnikih itd. 4. Pohujšljivo obnašanje novih „brezvercev“ po Božjih hišah. 5. Vailovanje posvetnjakov v naj bolj znotranje zadeve sv. Cerkve in njenih naprav ter v same ss. zakramente itd.

„Vstali bodo krivi Kristus in krivi preroki, in bodo delali velike znamenja in čudeže, tako da bi bili zapeljani tudi izvoljeni, ko bi bilo mogoče, pravi Kristus v 24. versti.

Jožef Flavij, judovski zgodovinar, je bil priča strašnega razdevanja jeruzalemskega mesta. Pripoveduje pa, da ob času, ko je bil Eleazar nadzornik pri tempeljnu, so bili krivi preroki Janez, Simon in drugi, ki so obetali judom pomagati, pa so jih še v večji stiske in nesreče spravili.

Pred koncem sveta pa pride Antikrist s svojo derhalijo, s svojim pajdaštvom, kateri bo delal strašno razdjanje v Cerkvi Gospodovi. Sv. Pavel (2. Tes. 2, 3) ga imenuje „človeka greha“, „sina pogubljenja“; to pa zavoljo njegove prav satanske hudobije in trinoštva. S satanovo prevzetnostjo se bo povzdigoval čez vse, kar se imenuje Bog in se po božje časti. Imel bo samega sebe za Boga, postavil se bo v tempelj, in moral bo vse, kateri ga ne bojo hotli za Boga spoznati. Mikavne in strupene pa bojo zapeljevanja antikristovcev tako, da tudi bogoljubni in pravični bodo v veliki nevarnosti; ali ravno zavoljo njih bo Bog prikrajšal čas tistega preganjanja, katero bo izviralo od tega trinoga. Ako se pomisli, kakošni stebri so že zdaj pred malo časom padali po nekterih človekih na Laškem in Nemškem, pa tudi drugod, da večina je zaradi kruha in časti pripravljena vse duhovne dobrote na stran djati, potlej je lahko zapopasti besede v Alliolu: „Zapeljevanje ob Antikristovem času bo tako veliko, da bi nihče ne bil zveličan, ko bi Bog časa njegove oblasti ne prikrajšal; kakor bi tudi nobeden kristjanov živ ne ostal, ako bi Bog ne prišel na pomoč.“ („Sv. pismo“ V. zvez. str. 109, op. k 22. versti.)

Zato tudi Zveličar zaterjuje: „Glejte! pred sem vam povedal“, da naj verniki pomnijo in se zapeljivcev varujejo. Naj ne hodijo tje, kjer se zbirajo pohlepne tice okrog mertvine, bodi si v njih shodih po samotah, ali pa v njih zbiralih po sobanah, kodar koli razlagajo svoje „brezverske“ ali pa zoperverske nauke“, — kjer se po hramih oči pasejo nad zapeljivimi rečmi, ki jih po svetu vlačijo na skazovanje zaradi dobičkarije in pa zaradi zapeljevanja. Naj se ne zbirajo h komedijam, nečistim gledišem, k poslušanju nečistih spevov, k branju in k govorom o taci rečeh, ki imajo namen vero in čednost spodkopavati. „Tice“, ki se krog taci „mertvaških trupel“ zbirajo, niso snažne tice; in ljudje, ki taci veselic iščejo, niso čedni ljudje, in taka mrtvarska jed jim ne takne v življenje, ampak v dušno smert. (Učeniki v. 28. tudi drugač razlagajo.)

Kjer je pa „Sin človekov“, tam je svitlo kakor blisk, jasno kakor modro nebo, tam se zbirajo njegovi izvoljeni; k mertvinam jih je groza približevati se. In s tim, da se ogibljejo zapeljivih učnikov, se ohranijo v živi veri. Od tod je očitno, kdo so „mračnjaki“. Kogar slišiš dan danes veliko „o mračnjakih“ berklariti, bodi prepričan, da imaš prav zanikarnega „mračnjaka“ pred seboj. — Pravični se ne bodo tresli, kadar bo solnce otemnelo in luna, ko bodo zvezde padale in se bodo nebesne moči gibale. Ne bo jih pretresala groza, kadar se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu, in kadar „se bodo jokali vsi rodovi na zemlji“, to je po razlagi: „hudobni“, ki bodo, zagledavši križ, svoje grehe objokovali, pa prepozno.“ (Sv. Avg.) Mat. 24, 29. 30.

„In poslal bo svoje angele s trobento in s velikim glasom“ klicat k vesoljnemu vstajenju in k sodbi. — O sodbi sami tukaj Zveličar ni govoril, ker so ga aposteljni vprašali le po „znamenjih“; govoril pa je o sodbi v 25. poglavju v. 31. in dalje. Vse pa, kar je Gospod napovedoval, se bo natanko spolnilo. Človeški rod ne bo

prešel, dokler se vse to ne zgodi. Minljiv je nébez, spreminljiva je zemlja, oboje bo zgorelo, se spremenilo v drugo, popolnoma podoba: besede Kristusove pa so nespremenljive, in natanko se bojo spolnile.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Iz mesečne seje katoliško-politiškega društva 9. t. m. (Konec.) — G. Regali je naznanil pritežnosti, ki so sklenjene z novimi večernimi obertnijskimi šolami za rokodelske učence. Vedno, pravi, se nakladajo meščanom nove bremena, k temu se jim pa še zmožnost zmanjšuje, da bi jih nositi zamogli. Prepovedali so nedeljske šole, kjer je bila fantom lepa prilika dana podučiti se v keršanskem nauku, in tudi v drugih koristnih naukih napredovati. Mislim, kdor je to storil, da tistemu ni bilo za omiko. Mojstri o večerih potrebujejo fantov za delo in opravila; kdo jih more v šolo siliti? To je za gospodarje hula neprilika in škoda. Pa se tudi čudno dela v tej šoli. 400 učencev je bilo menda prišlo, in kateri ne znajo, so jih odpravili; kateri že znajo, so jih pa obdržali. Kako se tu skrbí za omiko? Davek za šole zmiraj raste, vender se pa omika opuša... O nedeljah imajo čas fantje, — nedeljske šole naj bi se obdržale; sicer ima ravno mladina o nedeljah preveč praznega časa in se vadi malopridnosti...

Opomnjeno je bilo še dalje, da po farah bojo zdaj nedeljske šole napravili, in da povsod tudi po mestih naj bi se gg. fajmoštri z gospodarji in mojstri dogovorili, da naj bi vsi rokodelski fantje imeli tudi zanaprej nedeljsko šolo za keršanski nauk, in to toliko ložej, ker vlada ni zoper take šole za keršanski nauk, ampak le sama k temu nič ne stori. Vsim staršem in mojstrom pa mora vender prva skrb biti, da se mladina čedno in keršansko odgoji. Starši, kadar otroke k mojstrom v nauk dajejo, naj ne pozabijo pristaviti, da s tem pogojem ga izročé, da bode hodil v poduk keršanskega nauka ob nedeljah. Se vé, da tudi skor ni misliti, da bi se tudi le eno srenjsko predstojništvo našlo, ki bi v tako tehtni reči moglo vnešeno ostati! —

Na predlog g. Regali-a, da naj društvo kaj stori za poslavljenje cesarjeve 25letnice, je bila ta zadeva odboru izročena.

Iz Ljubljane. V nunski cerkvi je obhajal preteklo nedeljo novo mašo č. g. Gabriel Veiss, ki je bil une dni posvečen z gg. Jan. Aliančičem in Jož. Erkerjem ob enem. Bog jim daj obilnega vpeha pri delu v vinogradu Gospodovem! —

Ljudske šole so se pričele pretekle dni. „Slovenec“ naznanja, da so v ljubljanski okolici otrokom vzeli čertkovne počitnice in zmaožili število učnih ur. Od nekaterih krajev se sliši, da se keršanski nauk potiska nazaj kje na tretjo uro, ko so že otroci utrujeni! Eden „modrih“ gospodov v Ljubljani je rekel: naj se na prve ure postavijo take tvarine, ktere premisljiva potrebujejo. Ako učeni gospodje mislijo, da je keršanski nauk res kaka zgolj „spominska lahka bagateljica“, potem ni čudo, da ga v zadnji kot potiskajo! Slovenci imamo o veri druge misli.

Pri učiteljih se je spolnila želja, da nimajo več cerkvenstva v svoji oblasti (sej „cerkveniki“ v resnici sploh takó niso bili), zgubili so velik del tudi orglavstvo, — in zdaj je zopet še silniši klic po plači, le še plači! Kmet pa naj zraven velikih davkov in skrbí za-se in deržino plačuje še orglarja posebej, mežnarja posebej, šolmastra posebej, učnino od otrok posebej, in kdo vé, kaj še vse? Doma pa otrok ne sme imeti, kadar jih naj bolj potrebuje, in če po cele ure deleč v mrazu, o

hudem delu ne morejo priti v šolo, zopet globo plačaj! Kdor vse to prevede in prav prevdari, mora spoznati, da pri nar boljši volji kmet ne more vsemu kaj, in da je pravična zahteva, naj se šolske zadeve ljudem po postavni poti zlajšajo. Sej vender menda niso ljudje zavolj šole, ampak šola zavolj ljudi.

Na Vačah je bil preteklo nedeljo dan splošnega veselja za duhovnijo in za bližnje soséde. Obhajal je namreč ondotni domačin č. o. Robert Dolinar, drugoletnik v bogoslovji frančiškanskega reda v Gorici, slovesno novo mašo. Preč. gosp. fajmošter M. Tavčar je bil vse priprave v prelepi cerkvi in drugo vredbo prav izvrstno vravnal. Poviševala je k temu to slovesnost lepa obnaša in izurjenost novomašnika, izvrstni času primerni cerkveni govor gosp. fajm. Jan. Kapuz-a, lepo petje na koru, obilna pričujočnost duhovnov, in zlasti tudi postavno keršansko vedenje neštevilnega pričujočega prebivalstva. Spodbudljivo je bilo toliko število svatovskega ljudstva pri sv. Obhajilu, da jih nismo na novih mašah še nikjer toliko videli. Ko je dolgo spremstvo svatov in mašnikov peljalo novega mašnika v cerkev, je bilo na prostorih vse polno ljudstva, in očitno se jim je vidilo ginjenje in spoštovanje pri tem imenitnem opravilu. Pri izhodu iz cerkve že po eni popoldne pa je velika množica klečala po prostorih pred nekoliko oddaljeno duhovsko hišo, spred ktere jim je novi mašnik še enkrat podelil sveti blagoslov. Premilo lepo so peli zvonovi še proti večeru, ko je šel novi mašnik k neduhovske mu odledku svojih svatov na precej oddaljeni dom. Ta prelepa slovesnost služi v čast Vaški duhovniji.

Na Štajerskem. piše veri sovražin list, se čedalje bolj množé tolovajski umori in ropi. Zato se pri vladi posvetujejo, da bi vpeljali hitro sodbo za te pregrehe. — Kaj pa, ko bi vpeljali tudi, ali bolj prav, ko bi vpeljano postavbo izvrševali, da se sv. vera ne sme zasramovati? V veri namreč je tudi zapoved: „Ne kradi!“ Kdor je zoper tolovajstvo, pa ob enem zoper vero, on je dvakrat svoj lastni tolovaj: za dušo in za telo.

Na Dunaju pri Besedi „na čast slovenskim poslancom“, kakor popisuje „Narod“, je bilo pričujočih tudi 5 slovenskih poslancev. Spomina vredno je, da tudi tam se je „mračnjarilo“, „mežnarilo“ itd., kakor je že navada pri teh ljudéh. — V misel se mi sili, kar je kranjski poslanec g. L. Pintar večkrat pravil, da mu je nekdo poslancev pripovedoval sam iz svojega življenja na univerzi. Besed vsih ne vém več, pomen pa je ta le: „Bili smo 14 dni racijonalisti, 14 dni kaj druzega, potem zopet katoličani.“ To je pač zerkalo mladine, pa tudi ne mara še kacega starca, ako se je res tako govorilo, kakor „Nar.“ piše. Prosit!

Razne domače reči. „Narod“ upa, da slovenski poslanci, razun Hermana in Barbota, bojo glasovali v deržavnem zboru za nove zopercerkvene postave, ki bôje pridejo na versto po novem letu. — Če res to storé, ne bojo nič druzega pokazali, kakor to, da niso slovenski poslanci, kakor tudi časnik „Slovenski Narod“ z vsim svojim počenjanjem zoper vero Slovencev razodeva vsak dan bolj jasno, da on ni slovenski, ampak „neslovenski Narod“, ki se za nekaj štuli, kar ni. Kdor Slovencev njih prvo in največi dobroto tako gerdobno podkopuje, kakor ta list, ta ni „staro-“ ne „mladoslovenec“, ampak „nekristjan“ in „neslovenec“.

Česen in čmerika.

III.

Prišel sem tudi do svojega prijatla, učitelja Fosek-a v Grižjem dolu. Nič mu ni reči, prav dober možek je do vsih, kadar solnce lepo sije in je pri dobri

volji. Vstane zgodaj, opravi svojo jutranjo molitev, je skoraj medeno prijazen do domačih, z veliko radostjo in še preveč bôžka otročiče. Pridno se pripravlja in dela za šolo in zvesto spolnuje svojo dolžnost domá in v učilnici. —

Toda solnce ne sije vsak dan in gospod Fošek ni zmiraj dobre volje. Loti se ga neka navadna terma, in ne veste, kako je takrat čuden! Iz spalnice pride precej zgodaj s ponočno belo čepico na glavi, stopi med rožance pri vratih in gleda v petelina na strehi. Domači pravijo, da ga je „kislec“ srčal. Stopi v sobo, in kadar ga vpraša gospodinja, če hoče prinesiti zajutrek, komaj usta odpre, rekoč: „kakor češ.“ Gleda serpo v okno, kakor bi mu bile oči zmerzile. Človeka ne pogleda nobenega. Čez kaj časa se vsede k glasoviru in brenkne enekrat — pa kmalo mu začne strune pokati. Ihtavo zalusi glasovir, buti mermraje za mizo, zlije po gerlu nekatere požirke kave, pa se tako oskutno derži, kakor bi mišico pil. Zdaj spravi na glavo svojo veliko kapo, zažge dimko s tabakom in jo poméri proti šolski sobi.

Precej pri vratih ga nenadoma sreča šolarček dobrovoljček, ki se v igri z drugimi hoče ven derviti. Čaj, čaj razposajenec! se mu zagrozi, in že jo ima gorko za ušesi, da mu posijejo „tri solnce“. Učenček je skoraj prej v klopi kot je dobil kľofuto in se v strahu stisne in skriva. Drugi šepetajo: „Gospod so danes hudi — hudi!“ in preplašeni stečejo vsi na svoje mesta. Začne se poduk, pa vse je narobe; nobena ni prav, kar kateri odgovori, kar je zdelal, pisal. Vsak je tutka, gumpec, lisec, štorkež, butec, telček, šemec, bebec, trapec, zalétel, burklež, in še marsikaj taci priimkov, ki se ne spodobijo v čri „blažene omike“. Zraven tega pa tudi otrokom prično deli hruške, ki se „bunke“ imenujejo.

Šole je konec, otroci se globoko oddahnejo, s kričem in skakanjem nadomestujejo vžiti strah. Gospod Fošek pa se jim od deleč grozi, kako jih bo popoldne izplačal.

Pri kosilu opoldne je vse tiho, nihče si ne upa glasno spregovoriti. Popoldne v šoli gospod razdeli pisalnice, napne ene k učenju, druge k pisanju, nekteri morajo klečati, drugi pod mizo čepeti, ker so bili na ulicah preširni, in zopet drugi v kotu stati zaradi razposajenosti. Gospod se vsede, nasadi očjale in bere časnike. Še le zvečer v družini z enakomiselnim prijatlom mu muha preide. Zdaj gleda, če je še kje odperta štacuna, gre in nakupi polno reči, kar vé, da žena in otroci naj rajši imajo, in jim polne žepe, kakor „Miklavž“ domú nese. Tako je spet vse dobro.

Pogled med Černogorce.

(Konec.)

Naj boljši prostor na ladiji so dali misijonarju, eden brodnikov pomakne ladijo od brega, naj starejši prime za kermilo, drugi trije mu pomagajo veslati, in kmalo niso vidili družega, kot vodo in milo luno s svitlimi zvezdami, ktere so se vidile v jezeru kakor v ogledalu. Da je bil krajši čas, je eden brodnikov pripovedoval marsikaj o černogorski domovini, o vojskah v starih časih, in tudi o razmerah dandanašnjih. Med enakimi pogovori vozili so se po jezeru celo noč in še le drugi dan ob devetih je g. Manger došel v Škadar. Podal se je nato k gosp. Karolu Pooten-u, metropolitu albanaškemu, velikemu škofu serbskemu.

8. kim. zjutraj je imel slovesno sv. mašo v ondotni veliki cerkvi, potem je obiskal semenišče, lepo in terdno poslopje, ktero je od leta 1856—60 zidal o. Klav-

dij Stanislav Neri, iz Jezusove družbe, in ga doveršil ukljub mnogim, pa serčno premaganim nasprotovanjem in zaviram. — V tem semenišču je šest profesorjev, vsi iz Jezusove družbe, med katerimi je vodja o. Anton Salgari. Odgojajo se v njem 23 mladenčev iz sedmerih albanskih škofij.

Obiskal je tudi samostan oo. frančiškanov, ktereга očetje oskerbujejo poduk v kat. začetnih šolah, ki jih obiskuje 250 učencev.

Škof Topić iz Splita, blazega zpomina, ki se je l. 1858 zavoljo starosti odpovedal škofijstvu, ktero so sv. Oče Pij IX. z Barom (Antivari) vred povzdignili v veliko metropolitansko oškofijo, je bil l. 1856 položil vogelni kamen za to cerkev. On je bil ustanovil začetne šole, semenišče, in je vodil cerkev s toliko modrostjo in gorečnostjo, da so ga imenovali apostoljna albanskega. — Njegov naslednik mil. gosp. Alojzij Čiurčia, naslednjič apust. nadškof patriarhalne cerkve v Aleksandriji, je ustanovil frančiškanski samostan.

Začetne šole in semenišče vzdržuje z vsakoletno podporo cesar avstrijski, to pa na prigovarjanje takratnega za kat. obred in občni blagor Avstrije mnogozasluznega nadkonzula dr. Ballarina-a.

Cesar Frančišk Jožef podpira velikodušno tudi škofo, misijone in cerkve po Albaniji.

Dalje je obiskal opata Radoja, župnika škadarskega. Odgojen je bil ta učeni mašnik v Loreti in preskerbuje duhovno pastirstvo s pomočjo pobožnega in gorečega duhovna g. Paškala Junchija, kateri je tudi v Loreti študiral.

9. kim. je obiskal avstrijsko-ogerskega konzulskega opravnika, in je v njegovi kapelici maševal. Drugi dan pa francoskega konzula, in tudi v njegovi kapeli je bral sv. mašo. Potem se je podal k angloškemu, italijanskemu in ruškemu konzulu. Treba ni praviti, kako prijazni in vljudni so bili vsi, in ravno tako hvale vredna je njih ljubeznjiva pomoč proti tistim, kateri jih v pravadah prosijo varstva.

Škadar je razdeljen v dva velika oddelka, in šteje okoli 6000 kristjanov in 14000 turkov. Znamenito se je misijonarju zdelo, ko je pri ogledovanju mesta zapazil, da je pri vsaki hiši po jutroviski šegi veliko dvorišče in prostoren vert, oboje obzidano, da se lahko prosto tam sprehaja in sosed sosedu ne vidi. Z veseljem je gledal po nekterih vertih lepe oljke, smokve, murve, vinsko terto in druge rodovitne rastljine, ki so jih nasadili prebivalci, veči del tergovci in obertniki. Po vertih imajo tudi lepo zelenjavo in veliko cvetlic in lepodisečih zelišč. Zapazil je tudi, da so vse hiše in verti preskerbljeni z vodnjaki čiste vodo, do ktere se kmalo pride, ker so tla veči del peščene in lahko priteče voda iz rek Bojane in Kiri, ki tečete skozi mesto. V tej mični okolici imajo ljudje prijetno stanovanje spomladi, poleti in v jeseni, in tudi zima ni zelo huda.

Na kognu blizo mesta je terdnjava, ktero obiskujejo tuji, ter ogledujejo od ene strani vasi poleg Bojanske reke jezero in jadransko morje, od druge pa s prelepimi verti in gozdom obsajeno mesto.

Kakor prijeten je pogled vertov in vodnjakov, tako neprijetno viditi je veliko ravnino Staj ob mestu in mnogo golih hribov na južnozahodni strani.

Beneški zgodovinarji so zapustili mične popisovanja tih krajev, ker — nekdanj so bile tu rodovitne polja in prelepi travniki; zdaj raste komaj še slaba piča za živino. Po gričih so rastle oljke, murve, vinske terte, bile so tam lepe hiše; zdaj ne vidiš družega kot osat, koprive in golo kamenje, perst je v teku tolikih stoletij vso dež odnesel.

Pa tudi ni bilo drugo mogoče, ker Benečanje so bili to okrajino v 15. stoletju turkom prepustili, tedaj

je bila v last Arnavtom (Albancem) in zlasti škadar-
skim prebivavcem, ki so se bili ognili besnosti svojega
novega gospodarja, potem, ko so se zoper njega serčno
bojevali, in so hotli veri svojih očetov zvesti ostati. Ve-
liko ismed njih jih je šlo v Italijo, v Zaro in Senj in
drugam. Takrat tedaj se je pogreznilo to ljudstvo in se
ni več vzdignilo.

Šel je tudi k Esad-pašu, vojaškemu in deželskemu
poglavarju, k kateremu ga je spremil baron Hann. Želel
je ta turk kaj natančneje vedeti o cerkvenem zboru,
ki je imel takrat biti v Rimu, in ko mu je g. Manger
to pojasnil, se mu je priljudno zahvalil.

Pravil je poglavarju, da je bil na Črnogorskem,
kako ondodni knez skerbi za občni blagor svojih pod-
ložnih, in svetoval mu je, naj pospešuje kmetijstvo in
skerbi za dobre ceste. Všeč je bil pašu ta svet in ob-
ljubil je, da hoče pri vladi govoriti, da se zboljša stan
okrajine in zlasti tega važnega mesta.

Z veseljem je slišal popotnik, da so arnavški
kristjanje, zlasti v Škadru, naši veri in apostoljskemu
Sedežu verno vdani.

11. kim. se je poslovil z mil. nadškofom Pooten-
om, in je popotoval v Bar (Antivari), kjer je maševal
in pridigoval v praznik Marijnega imena.

Poslednjič je šel v Drač (Durazzo), ostal tam tri
dni, obiskal konzula Ballarina.

15. kim. je zapustil Drač ter se vernil nazaj proti
Splitu.

Po tem težavnem misijonskem popotovanju je č.
g. Manger veliko storil za vero, zakaj povsod je tolažil
katoličane, spodbujal vodnike učilnih naprav k serč-
nosti itd. —

Opomniti, se vé, je treba, da le memo gredé
veči del popotnik vsako reč vidi bolj od dobre kakor
pa od slabe strani, in da njegove opazovanja čiste za-
nealjivosti ne morejo imeti.

Sv. Marija Devica.

Kaj je bilo, ko ničesar ni še bilo?
Kaj je bilo, ko v neskončnem tem prostoru
Ni še zvezdica migljala, ko je krilo
Svet otišje tužno, ko je vsa natora
Še-le v mislih večnega Bogá živela?
V tem vprašanju pevca duša je stermela! —

Stoj, o duša! slušaj glas, ki močno vpije:
„Bila sem postavljena od vsega véka,
„Od začetka, preden zemlja se izvije
„Večnih rok, k' ji pišejo pravila téka.
„Brezden bilo ni, že bila sem spočeta,
„Ni še bila pot studencev kar načeta:

„Teža górá še vsajena nikar ni bila,
„Pred ko grički bila sem že jaz rojena;
„Še nikar ni On naredil zemlje krila
„In potokov, ni b'la zemlja še vtemljena.
„Bila sem pri Njem, ko je nebó pripravljaj,
„In ko brezdnom meje in obsežje vstavljaj.

„Kedar zrak je On v višavi gor pripenjal;
„In studence tehtal, morje v meje spravljaj;
„In vodé v odmerjene poti vklenjal,
„K' jih pustit' ne smejo; ko je zemljo vstavljaj;
„Takrat bila sem pri Njem, sem vse vredvala,
„Ino vsak dan sem z Njim se zveseljevala;

„In sem neprenehoma pred Njim igrala,
„Sem na zemlji že igrala, in veselje
„Mi je bilo, ko b' pri ljudéh jaz stala.“ —

Ta je glas, ki zbuja v pevcu sladke želje.
Te besede od modrosti govorijo,
Sveta Cerkev v njih nam kaže pa Marijo.

Iz Gorice, 9. nov. 1873.

J. K.

Razgled po svetu.

Nemško. Iz Ankla^ma, 28. kim., pišejo „Germaniji“
kaj mičnih reči. Poprejšni petek ob devetih zvečer pride
na povelje kraljevega svetovavca policijski komisar k
župniku g. Štefanu v Ankla^mu, da bi mu vzel cerkovne
bukve in cerkveni pečatnik. Župniku je bilo od cerkvene
oblasti rečeno, da téh reči, ker so zgolj cerkvena last-
nina, ne smé izročiti, razun ako jih s silo vzamejo. Po-
licijski komisar res izleče gosp. Štefanu iz žepa
ključe od zapisnikov, od omare in slonika (pulta), od-
pre omaro in slonik, ter vzame trojne cerkovne bukve
in cerkveni pečatnik. (Kako se imenuje tako djanje?) Kako
se je to godilo, je naredil komisar zapisnik, v kterega
je tudi župnik dal zapisati določni oporék zoper to, da
so se mu po sili vzele te cerkvene reči. 29. kim. je bil
pa še gosp. župnik Štefan povabljen k okrajni sodnji,
da naj se odgovori, menda zato, ker je cerkveno po-
sest branil. Ali ni to zlata izmikavtavska éra?

— Župnik Riduh v Poljski Raselvicu je zavoljo
razžalitve veličastva obsojen na dva mesca zapora, za-
voljo razžalitve kneza pa 25 tol. globe, ali pa na 12
dni zapora.

Vsled kraljevega ukaza, po katerem naj se določi,
ali bi se zmešale šole različnih vér, so vsi bavorski
škofje izdali pastirski list, v katerem vernike opominjajo,
„da naj se z vsimi postavnimi sredstvi za ohranjenje
svojih katoliških šol poganjajo, ter se varujejo, da se
ne spremené v namešane šole“.

„Kobl. Zeitg.“ poroča: „Zavoljo govora 13. mal.
serp. pri zboru katoličanov v Adenav-u je policijska
sodnija kaplana Landsdorfer-ja obsodila na štiri tedne
v zapor.“

Rimsko. Nekoliko novo-liberalnega dela svobodne
Italije. Bilo je 12. novembra ob 10 dopoldne, in derhal
judov se je gnjetla v Rimu v samostan Jezusov (del
Gesù), ki je poslopje oo. jezuitov in stanovanje velikega
prednika. Vderli pa so se bili v poslopje grabit pohišje
kakor ko bi prišli n. pr. Prusi v Avstrijo, v Ljubljano,
pa v kako veliko hišo, bi jo v svojo last vzeli, pohišje
pa judom prodali. Razkropili so se tedaj judje po mo-
stovžih, po kuhinji, po obednici, in zdajci so se eni in
drugi spravili na prodajo in kupovanje.

Karabinjeri in policaji so imeli nalogo „red ohra-
niti“. Kar je bilo kupljenega, se je moralo kar precej
odnesti. Mudilo se je pa draživcem tako neznansko in
s tako hitrico so delali, da v poldrugi uri se je vse raz-
kadilo, kakor pravi „Libertà“.

Liberalni časniki celo pa se strinjajo v grajanji,
da se po očitni dražbi prodajajo te revne in stare per-
tliarije pregnanih menihov. Laška vlada, ki prišteva je-
zuitom toliko bogastva, kakor „Slov. Narod“ papežu, si
je bila svesta, da si bode nagrahila tolike zaklade pri
jezuitih, da se bo zamogla v svoji beračiji opomoči;
zdaj pa so špehasti judje lačni Italiji komaj nekatere
franke nametali v nenasitljivo mavho za kako šantavo
mizo, za trinogat stol... in s tim naj okrevaajo financi,
naj obogati (denara) svobodni narod!

Prodani ste bili na prvo dve uri, ena za 25, druga
za 19 lir. Med hišno napravo je bil tudi pisavnik (pi-
savna omara) prečast. o. vesoljnega predstojnika Beckx-a.

Čudo, če mu ti „šarmantni liberalci“ niso prodali tudi še križca s pers in škapulirja z vratú! —

V kuhinji so bili kozarci in steklenke ter drugo posodje iz poprejšnjega stoletja. Omisje je bilo postavljeno na 150 lir . . .

Derhal ljudstva je bila razdeljena v dva dela, eden revnih judov, ki jih imenujejo „robivecchi“, drugi pa radovedni gledavci. Policija, karabinjeri in očitni stražniki so po vseh krajih lazili in skerbili za „dobri red“.

To je pa le prav prav malo od vsega, ker laški časniki o tem pišejo, toliko, da vidijo tudi Slovenci, kaj „liberalci“ znajo, in kako si vejo poštenje pred svetom pridobiti!

Pa bo kdo rekel: ali niso katoličani?! Prašamo: Ali niso tudi pri nas mnogi naj bolj zagrizeni sovražniki kloštrov in duhovnov naj večkrat taki, ki so v kaki duhovski napravi (n. pr. Alojznici) ali v samostanu več let zastoj jedli, ali ki so jih duhovni bratje i. t. d. podpirali in naprej spravili, pa so potlej šolo na kol staknili, ali celo taki, ki so za duhovni lepih zneskov podedovali? To je hvaležnost tega sveta. Noben človek res ni tako ostudno gerd, in nobeden se v zaničljivosti tako globoko ne pogrezne, kakor nehvaležnik.

V Kajaci (Caiazzo), škofiji vstanovljeni od Pia IX, na Napolitanskem, je 9. nov. umerl ondotni škof Alojzij Riccio, rojen v Neapelnu 1817, škof postal 1859. R. J. P.

Laški državni zbor je Viktor Emanuel pričel 15. nov. z ogovorom, ki je precej mišerbast. Rekel je n. pr.: Italiji se je pogrešala le samo edinstvo in svoboda, da razplete svoje moči. (Kako jih razpleta, to se neprehoma sliši, in čudno, da pri tolikem „razcvetu“ še po kloštrih robutajo!) Italija je pokazala, da Rim zamore biti stoljno mesto kraljestva, ne da bi bila zato begana samosvojnost papeževa v njegovem duhovskem opravilu in v njegovi dotiki z vesoljnim katoliškim svetom. (Čudno! Ravno v tem času morebiti, ko to govori, pa boben na dražbo poje v enem ali drugem poslopju redovnih velikih predstojnikov, ki najbolj ohranjujejo dotike vesoljnega sveta z Rimom.) Odmenjeni, spoštovati versko čutilo in svobodo (tako govori tudi „Sl. Narod“), ne bomo dopustili, da bi se pod plajšem teh svetih pravic napadale postave in narodne naprave (se vé, če tudi oné vsak dan katoliško Cerkev razdirajo!). — Omenil je tudi, da so ga na Dunaju in v Berlinu prav radi vidili, in vesel se prijateljstva teh vlád. — Deržal se je med branjem precej rožnato, nagerbančil pa se je, ko je prišel do denarstva. Tega pa ni nič omenil, kako v Rimu njegovi služabniki prodajajo, kar so pocijazili ubogim „fratrom“. Ne mara je mislil, da bi to omeniti ne bilo lepo.

Pernambuko.* (*Liberalci v Braziliji.*) Pod tem naslovom popisuje angleški list „Tablet“ 21. rožnika, kako so razgrajali liberalci, kateri v vseh deželah razodevajo enako ljubezen do prostosti in omike. Tako je bilo tudi v Pernambuki, ko je sklenil (21. grudnia 1871) novo izvoljeni škof pernambuški in olinški, mosr. Vital Gonsalves plem. Oliveira, iz kapucinskega reda, da hoče red narediti. Nasledke te poskušnje spis ob kratkem tako-le pripoveduje:

„Prebivalstvo našega mesta je doživelo do zdaj v zgodovini neslišano dogodbo, tako surovo in grozovito počenje, kakor se le more izmisliti. Liberalci so si mavtarsko počenje sebi prilastili; zato so se podali 14. majnika naj pred k hiši duhovna, kteremu je bil

*) Pernambuko, eno naj večih mest in zelo obiskovana barkostaja v Braziliji, je zdaj glavno mesto okrajine Pernambuko; pred je bila pa veliko mesto Olinda, ki je za miljo bolj proti severju in je zdaj propadla. Škof ima toraj naslov od obéh mest.

škof mašniško oblast preklical, naznanit mu svoje spoštovanje; potem so začeli derhal šuntati in podpihovati, da naj pomori jezuite. Derli so tedaj proti šestém svečer, ko so se ravno imele začeti Šmarnice, pred jesnitovski samostan. S samokresi, bodali in palicami so bruhnili v kapelo in so začeli okna in svečnike pobijati, pregrinjala in perte tergati, harmonij, prižnico, spovednice, klopi in stole razbijati, in vse to, se vé da, s neznanstvom in v resnici peklenstvom hrumom in vpitjem. Lahko si je misliti strah k Šmarnicam zbranih katoličanov. Nekteri so jokali, drugi ugovarjali, nekteri so molili, veliko se jih je gujetlo okoli oltarja, da bi Najsvetejše branili pred temi ljutimi motivi in požigavci. Med tem je bila druga truma priderla v samostan in je terpinčila očete jezuite. V neki sobi pri tléh je ležal ubog redovnik v hudi merzlici; s samokresom so ga spodili s bolniške postelje, ga potem pregnali v sosednjo sobo, kjer so ga topli in stoli in z drugim hišnim orodjem, da se je le po čudežu pri življenji ohranil, in obilne rane pričajo, kako grozoviti so bili njegovi trinogi. Potem so derli po družih sobah in so razderli in stolkli vse, kar so našli: orodje, slike, knjige itd., med tem ko so uni s ceste metali kamenje v okna.

Ko je razgrajanje terpelo okoli cele ure, so kričali vodniki: „Naprej k tiskarni Uniji“ (kat. stranke). Tudi tukaj so po sili vrata vlomili, tiskavnico razdajali; vse, kar se ni dalo sežgati, so v bližnjo reko pometali; bukve, papirje in kar je hotlo goreti, so pa na cesto znesli in sežgali. Pri blišu ognja so poznali, da vodniki té divje derhali so bili vredniki liberalskih časnikov: „Journal de Recife“, „Provincia“, „Verdade“, „Liberal“ in „Amerika illustrada“. Naj manjši stvarica, ne v tiskarni, ne v vrednikovi pisarnici, ni odšla tim surovim razdiravcem. Podoba Pia IX, ki je bila v vrednikovi pisarnici, je eden liberalnih vrednikov z velikim krikom v ogenj zagnal.

Tudi tukaj so razsajali skoraj celo uro, in vedno še ni bilo nobenega policaja ali vladnega namestnika blizo. Še le potem, ko je bilo vse vničeno, je prišla oborožena moč in je ogledala razvaline samostanske in ranjene očete, in pepél sežgane tiskarne.

Zaperli niso nobenega, akoravno je bilo znano, kateri so bili hudodelstva krivi. Ravno tako se gosposka ni nič menila za odvernjenje, akoravno sta „Journal de Recife“ od 12. majnika, in „Provincia“ od 13. majnika dosti razločno naznanila naklep ter derhal hujskala k obilnemu vdeleževanju.

Na spodnjem Bengalskem v Indiji so zadnjih šest lét tigri raztergali 13.400 ljudi. Število ljudi, ki jih vsako leto po vsi angleški Indiji požró tigri, se ceni na deset tisuč. L. 1869 je bila vstreljena tigrovka, ktera je čisto sama več tednov branila ljudem hoditi po cesti, ki je bila sicer precej obljudena, in je bila umorila 127 ljudi. V Haajdonki je en sam tiger od l. 1867–69 pomoril 108 ljudi, in med temi celo družino, očeta in mater s tremi otroci. Se vé, da ta zvér med čedami še veliko huje razsaja; škoda, ki jo dela indijanskim prebivavcem vsako leto, znaša počez 25 milijonov frankov. Ni se tedaj čuditi, da je toliko naj bolj nevarnih krajev zapušeni; v nekem kraju so bežali prebivalci trinajsterih vasi pred eno tigrovko, in so popustili svoje posestvo, kakih 250 angleških štir. milj. Lord Ettrik, ki je pravil té in enake dogodbe, je vlado opomnil, naj si prizadeva preganjati te zveri. Odkar je bil zadnji veliki punt in so indijanskim prebivavcem pobrali vse orožje, so se ropne zveri hitro pomnožile. Po nekterih krajih so bili sicer razpostavljeni od vlade plačevani lovci, pri tem so pa darilo nespametno določevali po več ali manji škodi, ki jo je zvér naredila. Plačani lovci so tigra ča-

kali, da je naredil dosti škode, in potem so vlekli zanj lepe denarje. Vojvoda argialski je v imenu vlade obetal nagle pomoči; Times (angleški dnevnik) sklepa naznailo v seji više zbornice, ki se je o tem posvetovala, s temi besedami: „Ali ni strašno misliti, da v sredi 19. stoletja, v času, ko ljudje vse svoje moči natezajo, da bi iznašli kolikor mogoče popolno orožje (ki naj bi ga raji proti zverim obračali), s katerim bi več ljudi pomorili, da na tisoče angleških prebivavcev mora smert v tigrovih zobeh gledati kakor navadno smert?“ (Missbl.)

Razne novice. Provikar Komboni piše iz Obeida, na jugu od Hartuma, da poslednje leta je angleški jud Samvel Baker s par tisuči egiptovske vojne okrajine ob Beli Reki do Gondokore in še višej pustošil in prebivalce terpinčil. Hvalil se je po časnikih, da vsi tisti kraji so zdaj pokorni egiptovskemu namestnemu kralju, da je sužnost odpravljena in pot do Zanzibora odprta. V vsem tem pa ni ne besedice resnice, pravi Komboni. Sužnost je še tolika, da samo kroz Obeid je bilo v enem samem letu vlečenih 60,000 sužnjev. Nesramni barantači pa niso le samo judje in mohamedani, ampak tudi kristjani. Ravno lakomni in razuzdani evropejski kramarji so naj večji zadržek katoliškim misijonarjem. — Brezverskemu liberaluhu povsod le „denar“ kaj velja; že ranjki Knoblehar in vsi za njim so tožili, kako so ravno brezdušni evropejci naj hujši zadržek, da ne morejo čimke razširiti med temi ljudmi.

— Kardinal Ravšer, dunajski vikš škof, je poslal častitljivo pismo nadškofu v Kolonijo, v katerem mu v svojem in v imenu nekterih avstrijskih vikš škofov in škofov razodeva popolno priznanje za neodjenljivo serčnost, s kakoršno nemški škofje branijo pravice sv. katoliške Cerkve. —

Saksonski kralj Albert, nastopnik r. kralja Jurija, je sv. Očetu v prijaznem pismu naznanil svoj nastop na prestol, in „v sredi viharjev, ki se zaganjajo na čeln sv. Petra“, zaterjuje svojo priserčno ljubezen in neomahljivo vdanost do katoliške Cerkve in do papeža. —

Molitve francoskega narodnega zbora. Devetega tega mesca so bile v Parizu v cerkvi Marije Device čitne molitve, ki jih je ukazal francoski državni zbor, da se blagoslov Božji prikljče nad njegove dela. Tako je bilo tudi po vsih drugih duhovnijah pariške nadškofije. Znamenita reč pa je bila ta, da so bile vradnje pri opravi. V Versailles u je imel nadškof o tej priliki pretresljiv govor. Na prvih sedežih so bili zborni predsednik Buffet, maršal Mak Mahon v veliki semajnici, ministri, vsi opravniki pri zboru, in čez 400 poslancev. — Vradna Francija je pričela moliti, in v povernitvi k Bogu je njeno rešenje.

Politiško sedanje prašanje na Francoskem je to, če naj se Mak Mahonova oblast zdaljša na 10, ali samo na 5 lét. Ker se pa okrajine v velikanskih prošnjah pripravljajo za kralja prositi, je misliti, da pri vsem nasprotnem rogovilstvu rudečkarjev ne bo minulo ne 10 in ne 5 lét, da zemlja dobi svojega kralja in z njim doželeni mir. —

Sedanji čas, ko se frajnavrarstvo kakor neka peklena povodenj povsod razliva in hoče vse katoličanstvo zatreti, nam naznanjujejo angleški listi kaj imenitno novico: da britanski škofje bodo v Londonu napravili katoliško vseučiliše (katoliško univerzo). Na Angleškem je še nekoliko svobode, in kaže, da je k taki napravi lepo upanje. Drugod bode liberalizem sam svoje liberalce do kervavega ošibal, potlej še le utegnejo spoznati, da rešenje je le v veri. Ker je po vsih angleških univerzah še zmiraj zgolj protestanški duh, toraj je mislil na to napravo že Newman in z njim drugi, ki so pa nezmerim pritežnostim morali še odjenjati. V Dublinu

so serčni Irci postavili podlago za vseučiliše, ki že ima dva oddelka, za druge se pripravljajo. V Oksfordu imajo katoličani kolegijo zraven protest. vseučiliša. — Tudi drugod bodo morali katoličani skrbeti za svoje lastne viši šole, če ne, jim bo mavtarski liberalizem sčasoma vso mladino spridil in požerl, ako se časi kmali v boljše ne obernejo. —

Kakor povsod imajo dežele kako prašanje, tako imajo tudi Irci prašanje, ki ga imenujejo „Home Rule“. To če reči, da zahtevajo od Angležev samovpravnost. Ne namerjajo ločiti se od velike Britanije, hočejo pa imeti svoj lastni zbor, parlament, v katerem bi svoje posebne in domače reči sami ravnavali. To je n. pr. tako, kakor pri Slovencih. Ako bi mi imeli samovpravnost, avtonomijo, v deželnem zboru, potlej bi med drugim tudi v verskih rečeh ne bilo nobene nadležnosti, ker v čisto katoliški deželi bi že gledali si poslancev izvoliti v deželni zbor, kateri bi ne prekucevali verskih zadev. Enako bi bilo na Irskem za vero in za druge zadeve bolje, ako bi imeli svoj avtonomni Parlament. „Voce della verita“ se terdno zanaša, da umni in mirni Gladstone jim bo tudi to pravico pridobil, kakor jim je pridobil družih pravic, ako bojo mirni ostali v svojih postavnih mejah. Ostati morajo edini in stanovitni v svojem zahtevanju in se zbirati krog svojih modrih vodnikov, kakor so se svoje dni zbirali k O'Connell-u. Taki O'Connell bi utegnil za Slovence o svojem času biti Hohenwart.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Žagar, ki je bil iz Vinic dekretiran v Adlešice, gre za kaplana v Knežak, g. Kobilca pa, ki je bil začasno v pokoji, za kaplana v Dolenjo vas. — Č. g. Weiss Gabr., novoposv., gre v Adlešice, ker g. Žagar Fr. gre v Knežak. — Fara Kropa je podeljena č. g. Janezu Kapuz-u, fajm. v Pečah, in Peška fara je razpisana 18. nov. — Umerl je v Žužemberku g. Urbanija Blaž, fajm. v pokoji, 13. novembra. R. J. P.!

V Goriški nadškofiji: Č. g. P. Vuga, duh. pom. v Štjaku, gre za oskerbnika na Škerbino. — Č. g. Jož. Kragelj, pom. pri sv. Ignaciju v Gorici, je imenovan vikarij v Levpo; na njegovo mesto pride č. g. Fr. Vidic, pom. v Kanalu. — Č. g. Štef. Faganelj, subsid. v Šmariji, gre za pom. v Štjak; na njegovo mesto pride č. g. Jan. Ferfolija, duh. pom. v Komnu. — Č. g. Jan. Kodre, novoposv., gre v Kanal za pom.; č. g. Jan. Dugulin za subsid. v Štverjan. — Č. g. Jan. Kragelj, vikar v Levpi, se je podal v pokoj.

Prečast. škofijstvo Ljubljansko, strinjaje se z drugimi škofijstvi, je na 2. decembra, ali oziroma za naslednjo nedeljo zapovedalo slovesno duhovno opravilo po vsih farnih cerkvah k petindvajsetletnici svetlega cesarja Franca Jožefa.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Vodstvo ljudske šole v Ž.—. pokloni 2 gl. av. v. s prošnjo, naj bi sv. Oče blagovolili sprostiti njenim učnikom in mladini darove sv. Duha, ter Božjo pomoč v nastopljenem šolskem letu. — Neimenovan 1 gl. av. v. v. v. namen, da bi sv. Oče poslali k Bogu zdihljaj za mirni počitek njegove rajnce sestre in mertvih sorodnikov. — Neimenovan 1 gl. av. v., in prosi sv. Očeta, da bi po Njihovi predprošnji zadobil od Boga sv. blagoslov pri časnih delih in opravilih.

(Drugi darovi prih.)